

LasCas

Héctor Pose · Héctor Francesch

Nota do editor

Atribúese a Einstein aquilo de que “Deus non xoga aos dados”. Aínda deixando ás divinidades aparte, semella que as cousas non suceden por casualidade, senón por causalidade. Suceden por algo, aínda que sexamos nós os que poñemos ese algo.

As *lascas* que aquí se recollen semellan sucedidos do cotián, que se filtra nos relatos de Héctor Pose (Malpica, 1964), interpretados á súa vez nas ilustracións de Héctor Francesch (A Coruña, 1977), pero non é azaroso o paso da palabra á imaxe, como pode que tampouco sexa azaroso o propio devir dos pequenos grandes aconteceres aos que asistimos cada día (ou que imaxinamos cada día).

Nada ten de aleatorio o diálogo entre Pose e Francesch, pero si hai nel algo de xogo, aínda que non sexa un xogo de azar. Cando é un editor o que entra en xogo, a dificultade radica en atopar o xeito de deixalo aberto tamén para as lectoras.

A baralla evita a confrontación (páxina contra páxina) de palabra e imaxe, para que a cousa non remate, como en tantas outras parellas, nunha competencia pouco amistosa... Pero, sobre todo, convida a entrar no xogo: aínda que as cartas estean numeradas e a secuencia dos relatos teña sentido no seu conxunto, nada impide barallar para atopar novas lecturas. O resultado de cada nova secuencia pode resultar inesperado, pero talvez non sexa tan aleatorio como a lóxica simple nos fai supoñer. Se Deus non xoga aos dados, talvez xogue ás cartas.

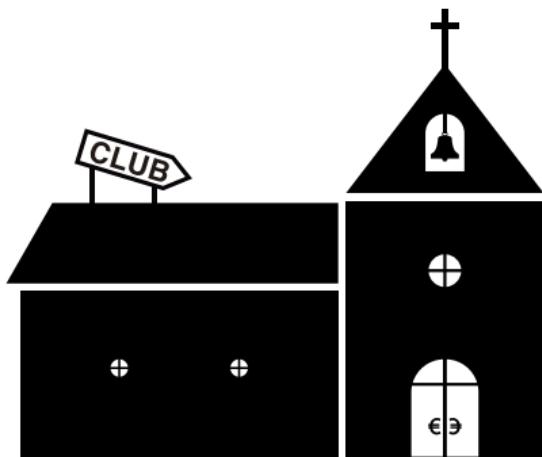
Solaina

Sempre, na costura da escrita, xorden múltiples fíos de onde tirar e agroman novas historias. Procurando urdir diálogos e acontecementos, no dito proceso creativo abrochan palabras que responden a outras motivacións. Son labras do que estás a producir e que, no transcurso do tempo, amoreas.

Amólante tirar tales retallos ao lixo. Son bosquexos cos que maridar máis emoción e verosimilitude. E gardas. Cando te decatas, tes comezos e remates, nomes e sucesos de relatos que algún día poderías desenvolver. Ou non. Se callar, son breves porque abonda esa curta extensión para transmitir o que se pretende.

Velaí estas lascas froito dese xuntar, con certo resaibo a salmoira. Algunhas naceron á beira do mar, ollando ao Atlántico. Outras, tróuxoas o devalo da vida. Mais todas estas serraduras obedecen a un mirar atento, a unha intencional escoita da convivencia.

Entrade.

Desmentido

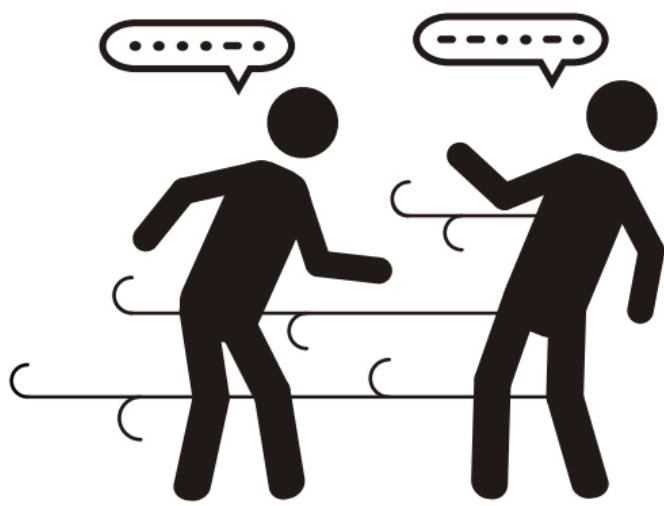
Desde fai un ano longo, o novo cura de Santa Mariña protagoniza rexoubas e críticas da veciñanza. Cre a freguesía que o ritmo libertino de vida do crego casa mal coa profesión que elixiu.

Un día apareceu unha pintada en maiúsculas nos extramuros da igrexa:

—PUTEIRO, RACISTA E PESETEIRO.

A Televisión de Galicia quixo inquirir pareceres sobre a polémica comezando polo sancristán, home na senectude. De empezo, este negouse a facer declaracóns, mais logo da teimuda insistencia da redactora...

—Iso é mentira, racista non é—matizou o acólito.

Dúbida

Esa noite bruara o ar contra as fiestras, asubiando unha melodía arrepiante. Os barcos abaneaban nos amarres. As gaivotas resgardábanse da feroz ventada entre as embarcacións sobordadas.

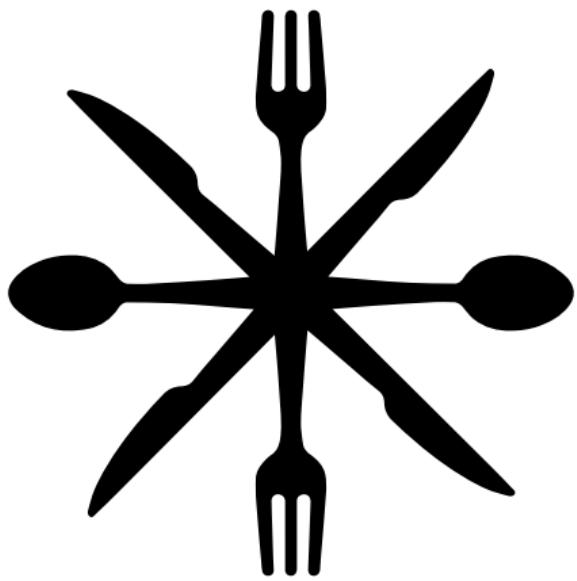
Ao espertar, Tomás ergueu as persianas receando que voara o tellado. Amoláballe a presenza de tan molesto elemento, engado para suicidas. De cativo, a súa nai tíñalle reparado:

—Pecha a boca rei, que o leste engorda.

Malia todo, decidiu saír á rúa. Aquilo podía durar e non conviña arredarse. El non era un mexiricas e tiña o frigorífico baldeiro.

Nada máis desfechar a porta, bateu cun solitario transeúnte. Os fortes refachos enleábanlle o cabelo. Botaban as patoufas, unha orella torta e outra a piques de saírlle do sitio, as pestanas eran batáns a martelar coas pálpebras. Así e todo,

—E virá vento, ho?—logrou dicir case en morse o veciño.

Apetito

De perfil semellaba unha vara de vimbio, de fronte, unha admiración. *Afialapis*, pernilongo e sen cabelo, a todo lle sacaba punta, case sempre a propósito do bo xantar.

—Quen me dera atalora unha tixola de chourizos!

Abofé que a súa fama de lambón, comellón e larpeiro a tiña gañada a pulso. Alí onde houbese festa gastronómica, farra ou carroa, era o último en marchar.

—Isto aínda me fai unha beberaxe—xustificaba *Afialapis* apañando as sobras da xurelada.

Pantagruélico, a gula que amosaba non tiña remate. Nas vodas, os camareiros redobraban esforzos para servilo. Xantar a rancho con el era ficar con fame.

—Onde o meterá? Está enxoito coma unha racha!—rexoubaban os convidados.

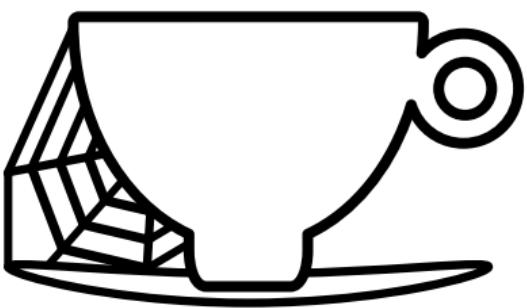
Circunstancias da vida fixeron que partise na procura dun futuro a Inglaterra. Aló estivo unha década sen voltar pola vila, pero o que si chegaban aos ouvidos dos locais eran as súas falcatruadas de comensal.

Ía a canta inauguración, *showcase* ou recepción había no Richmond Council, onde atopara traballo.

—Ringg, ringg!!—soou o timbre da casa natal por Todos os Santos.

—Ai, meu deus, ai!!!—exclamou a nai botando as mans á cabeza ao velo.

—Tranquila, oío, que xa veño xantado—acougouna.

Servizo

Indalecio de Planas pediu un té nada máis entrar pola porta. Botou man do *As* e leuno da cabeceira á contracapa á espera de xogar ao tute contra os de decote.

Transcorrida media hora, mentres un dos contrincantes barallaba...

—Vén esa auga quente, Amparo?—lembroulle á dona.

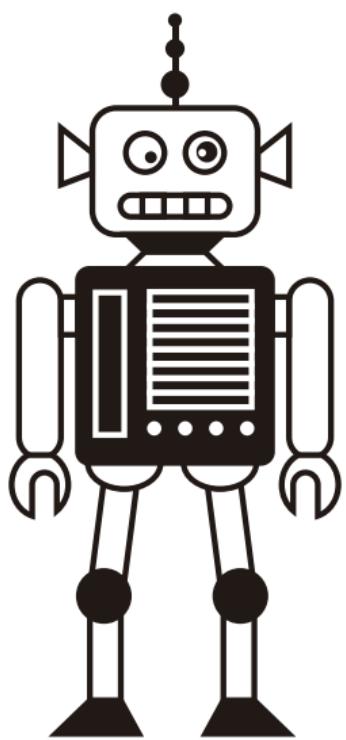
Planas foi a polo pau de triunfos, cantou vinte en copas e mesmo as corenta. Cortou, arrastrou, deu cinco veces e perdeu outras tantas.

A piques de rematar a partida a vinte e unha, preguntou en alta voz:

—Ese té con limón é para hoxe?

Cando o desquite ía camiño de ser saldado, Indalecio, con indisimulada preguiza, ergueu da cadeira e foi descolgar o teléfono do recuncho da barra.

—Ola! É o café París? Poderiades traer un té ao bar Periscal?

Educación

Coma de costume, ela pasaba o ferro e a ollada en fite por mudas e sabas brancas. El abalábase na randeeira vendo programas de lecer matemático e cultura xeral.

—Hai xente ben lista no mundo!—gabou. Arelaba que algúñ día o seu fillo único, estudiante de Medicina en Santiago, participase nun deses concursos televisivos amosando a todos o espelimento herdado.

—Honorato, e o neno virá esta semana? Por que non chamas á pensión?—pregoulle a muller.

Rosmando por tan inoportuno recado, o marido aproveitou a calada dos anuncios para premer o contacto no móvil.

—Enrique David, atiéndeme, vienes o imos allá?—inquiriu o pai.

—Sí—respondeu o mozo.

—Perdona?—insistiu o proxenitor amplificando a voz.

—Sí, papá—aclarou o fillo.

Oposición

O cemiterio precisaba decontado dun enterrador. O concelleiro de Servizos deu as acaídas ordes para convocar as probas por procedemento de urxencia. Oito candidatos pasaron a criba administrativa. Todos homes, agás ela.

—Pero onde tal se viu?—parrafeou a xente no adro. Un tribunal político preseleccionou os pretendentes cun exame teórico. As faltas de ortografía minguaron a listaxe. Quedaron dous amais da moza. Tras o exercicio práctico, tabicar, veu o veredicto do mestre albanel.

—A rapaza é a mellor!—concluíu cun aquel afervoado. Así que se soubo, a vila ameazou rebelión, o cura paralizar os enterros e o alcalde declarar deserta a praza diante do ton ácido das preguntas da oposición. Mais a morte non distingue de asuntos terreais e escolleu o seguinte falecemento un día solleiro. Rematado o funeral, o coche mortuorio percorreu o sabido itinerario ata acadar o panteón familiar. O cadaleito foi acompañado por seres queridos, amizades e curiosos polo morbo de ver a enterradora interina. Dito o derradeiro responso, os de Santalucía introduciron a caixa no nicho. O silencio ocupou o camposanto todo, o crego ficou no sitio e a tensión tamén.

Ela soa colocou a tapadeira da tumba. Augou sutilmente coa brocha, puxo unhas cuñas de madeira e petou o xusto. Paleta e trolla nas mans, foi amasando os bordos cunha habelencia exquisita.

—O mono azul séntalle coma unha luva—pensou algún. Ninguén apartaba a mirada do pulcro quefacer da moza. Para rematar, recibou co esparavel, recolleu a ferramenta e deulle o pésame á familia.

O espontáneo aplauso que proseguiu non se tal acorda.

O informe

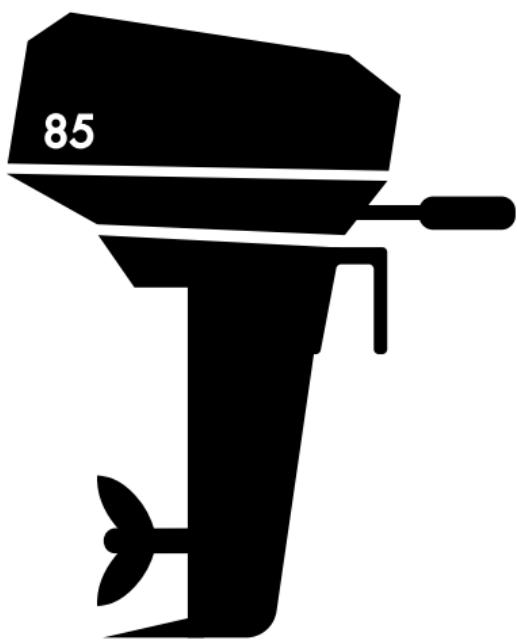
Era un rara avis, un infiltrado entre o corpo da Polícia Local. Afable, letrado e perspicaz, Perfecto nunca emitía unha palabra máis alta ca outra. Xamais cuspía un xuramento e cada sábado apalpaba os andeis da biblioteca para retirar libros: Christie, Mankell, Camilleri, Montalbán, Pedro Feijoo e, ultimamente, a nómina de autores nórdicos de intriga.

—Tanto crime e pensas que ole a morto!—chanceaba.

Os seus informes diante de calquera incidencia semellaban novelas por entregas. O resto do funcionariado agardaba con ansiedade o resultado escrito das súas indagacíóns. Coma o do recente roubo coa rotura do escaparate da xoiaría.

Desprazado á pé ao lugar dos feitos este luns de ceos toldados, comecei por interrogar á veciña porta con porta. Esta, envolta nunha touca negra, declarou non ter visto nin escoitado nada. Sospeitoso (a profundar). Sen demora, dirixinme á propietaria da panadaría lindeira co negocio ultraxado. Malia traballar na tafona desde a alba, á hora do abuso tamén negou ter escoitado ren. (Cómplice?) Contrariado, cando xa me dispuña a gardar bolígrafo e caderno, a invidente que vende o cupón na praza (sen endexamais dar un premio), achegóuseme coma quen non quere a cousa:

—Don Perfecto, eu vino todo.

Présa

Socorrito, muller lonxeva, era obxecto de desexo de toda persoa sen parella da vila. Podente en bens e cartos, feitiña coma unha poteira e pequena de estatura, alancaba en vez de andar, espelindo na marcha e na fala.

Alcumábana *Foraborda*.

—Abur que marcho!—despedíase a fume de carozo ao toque da campá.

Crente confesa, lucía escapulario no peito.

Nunha misa dominical, Pedro de Cuefes, dono dunha retranca que aguilloaba, apostárase hierático coma unha icona baixo a tribuna da igrexa. A adiñeirada, por coller sitio nas mellores bancadas e ser a primeira en comungar, tentou humedecer os dedos na pía da auga bendita. Tras varios intentos infrutuosos, escoitou a voz enfurnada:

—Estrica o brazo Socorrito, que son mareas vivas.

Casou con Pedro ditas as amonestacións de rigor.

O anel

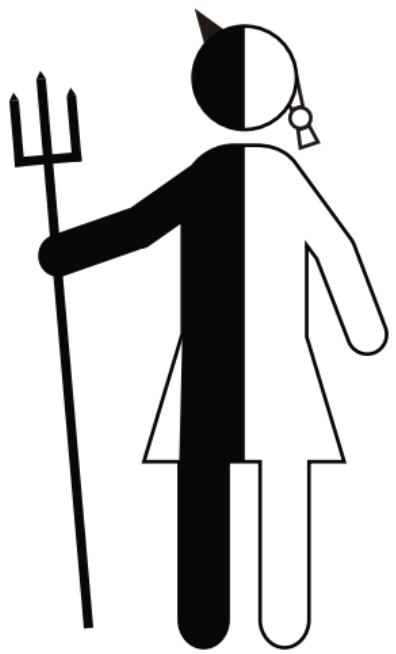
Tardaba horas en saír de brincar no mar, mentres a paciente esposa lía a rentes da area seca. O fillo medraba na beira, alí onde morrían as ondas que o Martín cabalgaba a diario sobre as sirtes.

A piques de cumprir unha década de vida o pequeno, o surfeiro arroxouse desde a ponte que ve pasar o tren cara á capital. O pranto do neno tapou a dor da nai. Alba determinou queimar o corpo e espallar no océano as cinzas salgadas do esposo suicida.

Co tempo, aquel fillo acostumouse a se mergullar na súa ágora predilecta. Fozaba baixo as rotas como tanto tiña visto facer ao pai enriba delas.

Unha mañá, indo aos polbos e tasquiñas do arpón, un fulgor escintilou entre o limpo. O buzo dobrou os cadrís, descendeu dúas brazas e alongou a man.

—M&A, 22/10/2006—leu entre augas nunha alianza de ouro.

Recaída

Auria de Lela era unha rapaza fuxidía da xente. Ás veces, dela mesma, enrocándose nun silencio de clausura. Avinagrada, bufaba acotío contra o mundo. Repugnante, todo lle cheiraba.

—Xente con xente—esputaba cando vía unha persoa cun cadelo pola rúa.

Por avatares do cotián, caeu a rolos polas escaleiras do fogar ata bater contra o pasamáns. Sen sentido e zurrichando sangue pola cabeza, trasladárona a urxencias. Non se contaba xa con ela. Tras permanecer meses ingresada moi grave nun hospital privado, voltou á casa matriz. Curada, a dicir dos médicos. Cambiada, se escoitabas aos pais. Disque era outra ao aplicarlle innovadoras terapias un equipo de psicólogas.

O primeiro día que saíu á rúa, unha veciña deulle a benvida cun sorriso falado.

—Bo día, Auria!

—Vai rañar a cona ti e mais o día!—cuspíulle a rehabilitada.

Fabulador

Sen dúbida, *Hipérbola* era debedor das lecturas do Círculo de Lectores: Melville, Verne, Cunqueiro, Tolkien e, por volta de tarde, Claudio Coelho.

Envolvíanos a todos cunha rede de fantasía. Logo, deveu en imaxinación desbordante, sucedidos inverosímiles, en esaxeracións.

Todo nel era desmedido: as anécdotas, o vocabulario, mesmo o talle. Nunha mesa da taberna do Páez unha marca seica se correspondía co seu apéndice sexual.

—Dúas cuartas de pino—xesticulaba fachendoso.

O caso é que nos entretiña os paseos devagar pola vila. Debullando pipas Facundo, escoitabamos as súas historias. Sabiamos que mentía, pero soaban tan ben!

Así, contounos que estaban reparando o tellado da casa porque noites atrás escoitaron un peto que tradou as costuras do edificio.

—Foi unha buxía da Skylab.

Nós ríamos a esgalla. Outro día...

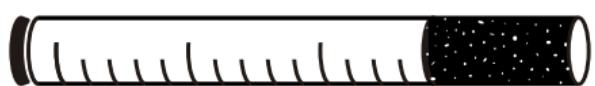
—Meu pai, vogando cara ao porto tras pescar luras, avistou un sumarino ruso con dous militares soviéticos singrando na popa.

Por sinais, explicáronlle que colleran un cabo na hélice e ían avariados para os varadoiros de Oza.

Nunha ocasión relatou que durante o servizo militar, disque fixo prácticas cun novo rifle americano. Dun retroceso que dislocaba a clavícula, era de tal precisión que...

—Dabámoslle a El-Rei entre os ollos nunha moeda dun euro a un quilómetro de distancia—asegurou *Hipérbola*.

Este verán encontreino tras dous lustros sen saber del. É xornalista no diario de maior tiraxe de Galicia.

Ansiedade

Loitaba por se quitar de fumar, desengancharse de tan pernicioso hábito agora que se xubilara. Evitaba os estancos, non se detía nas terrazas, esos purgatorios entre neboeiros dos bares. Fuxía das moreas de homes na conversa con cigarros nos beizos.

—Tentacións do demo—pensaba.

O corpo levaba mal tal abstinencia. Tremelicante, a ansiedade limaba nel. Para contrarrestar tal padecer, andaba á valga polas rúas adiante. Así que ía canso, atracaba ao miradoiro fronte ao mar.

—*Atalora* fumáballe un cigarro de aquí á Cabo Prior—sincerouse acobadado na varanda.

—Pois se cho cortase polo espigón ías fodido que só fumabas a cabicha—chanceouse del Pepe da Mexa prendendo un *Ducados*.

